

Bewonersoverleg met ODRN d.d. 26 september 2023 15-17 Gemeentehuis Zaltbommel

Aanwezig: (ODRN) Steve Kuils, André Sulter, Myrthe van Deemen, Anniek Bergervoet (SVZ, CBBZ en bezorgde burger) Hanneke Winterwerp, Wiel Peters, Ad van Kooten, Marie Kranendonk, Mieke Tromp Meesters

1. Opening en vaststelling Agenda:

- de agenda wordt vastgesteld met als wijziging dat de bewoners als eerste punt het doel en het proces van dit overleg zoals zij dit voor zich zien toelichten.

Tromp Meesters licht het doel en het proces toe; deze tekst wordt ook digitaal aan Sulter toegestuurd (A).

Doel is Een bijdrage leveren aan de verbetering van de veiligheidssituatie voor de omwonenden m.b.t. risico's van het chemische bedrijf Sachem. (transparante informatievoorziening en -uitwisseling; onafhankelijke metingen en onafhankelijk onderzoek; realiseren van gelijkwaardige burgerparticipatie)

Proces: samen met ODRN knelpunten identificeren (met rapport van Kraassenberg als vertrekpunt/handvat) en samen bijdragen aan oplossingen voor deze knelpunten.

Doel en werkwijze zijn in lijn met de visie van de staatssecretaris over het verbeterde VTH-stelsel: *“Robuuste omgevingsdiensten zijn cruciaal voor de bescherming van de burgers en hun leefomgeving en het voorkomen van milieuschade.”*

Kuils kan zich voor een groot deel vinden in het door ons geformuleerde doel en ziet qua aanpak van kennisachterstand in relatie tot de nieuwe Omgevingswet mogelijkheden voor ons om aan te sluiten bij hun trainingen.

Van Deemen meldt dat op landelijk niveau de kennisachterstand van burgers op dit vlak ook is geconstateerd.

Van Kooten memoreert dat we nu te weinig knowhow hebben; vroeger kon beroep gedaan worden op juridische bijstand gefaciliteerd door de overheid (de bureaus rechtshulp). Die rechtshulp kreeg steeds meer drempels.

Volgend overleg wordt een gezamenlijk doel + proces besproken (A), met input vanuit ODRN

2. Mededelingen:

a. Verslag en terugkoppeling acties vorig overleg

Van Kooten koppelt in dit verband terug hoe zaken na het prettige kennismakingsgesprek zijn verlopen.

- Hij benadrukt dat wij niet twijfelen aan de integriteit van de medewerkers bij de ODRN (die twijfel staat nl. expliciet zo in het ODRN-verslag van 16 mei jl.). Beaamd wordt dat dit inderdaad niet gezegd is en dit zal nog aangepast worden.
- Ook is tijdens het kennismakingsgesprek geconstateerd dat het incident met ECH wél ernstig is; dat wordt opnieuw beaamt door **Sulter**. In het ODRN-verslag was dit niet terug te vinden. Er was zelfs voorafgaand aan dit ECH-incident, twee jaar er voor een vergelijkbaar incident met ECH. **Kuils verzoekt Sulter hiernaar te kijken (A)**.
- Dat het ministerie geen duidelijkheid verschaft over de keuringsrapporten, kan toch niet het antwoord zijn.
- Ten slotte is het vreemd dat er op de ODRN-website geen plaats voor het ToxicWatch rapport en voor het commentaar van Prof. Reniers op de antwoorden van de ODRN op de FAQ is.

Plaatsing op de website was in het kennismakingsgesprek van 16 mei toegezegd. Een open dialoog met input vanuit verschillende invalshoeken lijkt ons zeer zinvol om een reëel beeld van de (on)veiligheid te krijgen van Sachem.

We sturen onze reactie op het ODRN-verslag aan Sulter toe (A).

b. *Ambtelijk overleg op verzoek gemeente gevoerd*

Sulter meldt dat er kortgeleden een ambtelijk overleg, georganiseerd door de gemeente ZB, is geweest met ODRN en Veiligheidsregio. Hij informeert bij de gemeente ZB of wij het verslag hiervan ook zouden mogen hebben (A).

c. *Bestuurlijk overleg bij Sachem gepland.*

Binnenkort vindt een bestuurlijk overleg plaats waar **Kuils** namens ODRN bij aanwezig zal zijn. Verder zitten de gemeente ZB, provincie Gld en Sachem rond de tafel. Wordt hier een verslag van gemaakt? Dat is niet duidelijk. **Kuils** wil wel dit overleg noemen daar.

d. *Stand van zaken WOO-verzoek*

Sulter geeft aan dat hij druk bezig is de informatie uit het WOO-verzoek (o.a. over inspecties en verslagen van overleggen) te verzamelen. Dit gaat vervolgens naar de provincie, wordt geanonimiseerd en vervolgens aan Sachem voorgelegd met de vraag of er volgens Sachem gedeeltes zijn die niet openbaar gemaakt mogen worden.

Van Deemen stelt voor dat zij een early-warning systeem gaat inrichten, per januari 2024, m.b.t. vergunningaanvragen en aanverwante zaken van de kant van Sachem (A).

e. *OVV-rapport over Industrie en Omwonenden besproken in rondetafelgesprek*

Kuils heeft deelgenomen aan dit gesprek in de 2^e kamer. Zijn doel is om van de ODRN een kennisorganisatie te maken en van daaruit uitvoerende taken te verrichten. Dit betekent een betere samenwerking met bedrijven, waarbij bedrijven transparant zijn en meer kennis met de ODRN delen.

Vanuit de omgevingsdiensten is eerder de ODNL academie opgericht.

Kuils wordt bestuurslid van de vereniging van de 29 regionale omgevingsdiensten (Omgevingsdienst NL).

Kranendonk merkt op dat er veel te weinig aandacht is voor preventie m.b.t. vervuilende activiteiten. Preventie kan juist een enorme kostenbesparing betekenen (minder verzuim door ziekte, minder ziekenhuiskosten). Deze winst zou in de risicoanalyses meegenomen moeten worden.

Tromp Meesters verwijst in dit verband naar het voorzorgsprincipe dat gehanteerd zou moeten worden.

Van Deemen stuurt Winterwerp de link naar dit rondetafelgesprek over het OVV-rapport in de 2^e kamer (A).

3. Lopende vergunningprocedures

a. *Realisatie gewijzigde RTO, ingediend 22/2/2023. Ontwerpbesluit omgevingsvergunning ter inzage. Veiligheidsaspecten bouw*

Van Kooten geeft aan dat de stukken m.b.t. deze vergunningaanvraag moeilijk te downloaden zijn en de verkeerde bestandsnamen meekrijgen. **Sulter** geeft aan dat dit probleem bekend is en de IT ermee bezig is.

Winterwerp vraagt of van tevoren gekeken wordt naar de mogelijke risico's van de ammoniatank, vanwege de zoutzuurbak, die daar vlakbij ligt. **Sulter** zegt dat op de onderlinge mogelijke interacties / beïnvloeding gelet wordt.

b. *Plaatsen 2 PGS15 units en opslag bestaande, sinds kort ADR geclassificeerde stof, ingediend 30/6/2023*

Sulter zegt dat een bij Sachem al gebruikte stof per 1 okt 2023 wordt geclassificeerd als ADR 4.1. Het betreft daarmee een gevaarlijke stof, welke wordt opgeslagen in het chemicaliënmagazijn..

Winterwerp merkt op dat 805 ton aan opslag gevaarlijke stoffen vergund is. Wie handhaaft dat er voldaan blijft aan deze hoeveelheid? Want deze hoeveelheid is al heel veel, naast alles wat er al her en der op het terrein wordt opgeslagen in PGS15 kluizen.

Sulter merkt op dat Sachem de aanvraag voor een deel terug wil trekken of al heeft getrokken. Het gaat dan op de plaatsing van 2 PGS 15 opslagunits. Bij het stelconplein dat was aangevraagd komt

(voorlopig?) te vervallen. **Sulter** zegt dat dit niet het geval zal zijn, en deze 2 units er wel bij kunnen, maar dat het gaat om stoffen die een andere classificatie krijgen (cat 4.1).

Tromp Meesters vraagt zich af in hoeverre bij de risicoanalyses rekening wordt gehouden met de hogere temperaturen door klimaatverandering. Immers, dan zijn vloeistoffen eerder in de gasvorm en gassen bereiken sneller een hogere druk in gesloten vaten. Dit lijkt toch een groter risico te vormen. **Kuils** gaat deze vraag bij de Veiligheidsregio beleggen (A).

Overigens wordt een kluis gezien als een gebouw binnen risicoanalyses en voldoen de analyses volgens **Sulter** aan de EU-risicoberekening.

4. Vergunningverlening onder Omgevingswet

De ODRN wil de burger steeds meer meenemen in het vergunningsverleningsproces door middel van o.a. betere informatievoorziening Ook gaat de ODRN beroep doen op het bedrijven om meer met preventieve maatregelen te gaan werken om gezondheidsschade door bedrijven te verminderen. Echter, in de Omgevingswet staat een artikel dat bedrijven de burger moeten informeren en betrekken bij de vergunningaanvraag, aldus **Sulter**. Het initiatief ligt dus bij de bedrijven en zet daarmee de ODRN enigszins buitenspel.

Volgens **Kuils** is de provincie Gld verantwoordelijk als het gaat om overkoepelende gevaren door interactie tussen vervoer van gevaarlijke stoffen via snelweg of goederentrein, gevoegd bij de korte afstand van Sachem tot zowel snelweg als spoor als bebouwde kom.

Kranendonk merkt op dat de gemeente ZB te dicht op het bedrijf heeft gebouwd en blijft bouwen.

Volgens **Kuils** moeten de bewoners hierover bij de gemeente aan de bel trekken (A).

Van Kooten stipt de reactie van Renier op de antwoorden, geformuleerd door ODRN-experts, op de FAQ uit het Omgevingsoverleg rond de vergunningaanvraag milieu door Sachem (2017-2022). **Sulter** krijgt het verzoek van **Kuils** om kennis te nemen van de notitie Repliek op FAQ Sachem. **Kuils** stelt voor dat **Van Kooten** 1 voorbeeld uitwerkt en aan Sulter stuurt (A).

5. Stand van zaken toezicht

a. Resultaten BRZO-inspecties november 2022, waarschuwingsbrief verstuurd. Update vervolg

De BRZO-inspecties worden uitgevoerd door gezamenlijk optreden van Arbeidsinspectie, Veiligheidsregio, Waterschap en ODRN. Als procedures richting water aan de orde zijn, dan schrijft ODRN het bedrijf aan namens het Waterschap.

Van Kooten vraagt naar het explosieveiligheidsrapport. Dit is volgens **Sulter** vooral een document ter beveiliging van het eigen personeel en is bovendien een dynamisch document dat steeds wordt geactualiseerd Wij (bezorgde burgers) vragen er al sinds 2017 naar, maar kennelijk is het niet openbaar, terwijl het wel een beter inzicht in potentiële risico's zou kunnen verschaffen.

b. Recente incidenten en afhandeling. Lekkage IBC zoutzuur.

- **Sulter** informeert ons dat zoutzuur in een kunststoffen vat (IBC) was gedaan, dat hiervoor niet geschikt bleek te zijn en is gaan lekken. Dit was begin september 2023. **Tromp Meesters** vraagt of er near-misses worden bijgehouden, om zo de bedrijfsvoering veiliger te maken door deze registratie en door ervan te leren. Dit gebeurt niet

Peters vraagt n.a.v. dit incident of men binnen het bedrijf de processen beheerst. Volgens **Sulter** wordt vanuit de ODRN naar de procesbeheersing gekeken en is hier binnen het bedrijf meer aandacht voor vanuit het nieuwe management (nieuwe plant-director Stefan Arts en HSE manager Michiel vd Werf)

Tromp Meesters raadt aan om structureel en consequent bij ODRN de incidenten, die bij Sachem plaatsvinden, bij te houden. Zo krijg je het beste inzicht en overzicht op de situatie. **Kuils** vindt dit een goed idee en vraagt **Sulter** hierin initiatief te nemen (A).

- **Sulter** meldt een tweede incident, ongewoon voorval, dat 25 sept 2023 plaatsvond. Het betreft lekkage van 20-25 liter methylethylketon (MEK) door een gebroken leiding. Deze breuk is

mogelijk door trilling ontstaan in de glazen leiding. Sachem onderzoekt of de glazen leiding kan worden vervangen door een metalen leiding.

Van Kooten zegt dat ook bij dit incident geldt dat voor de tweede keer sprake is van een vergelijkbaar incident, namelijk glasbreuk en dat een procesindustrie expert, die wij destijds hebben gesproken, enorm geschrokken was van het gebruik van glazen leidingen en vaten bij Sachem, omdat dit kwetsbare objecten zijn. In 2016 is daarover door de stichting ook een brief naar het ministerie gestuurd, maar kwam er geen reactie op de signalering van dit gevaarsaspect.

6. Rondvraag en afsluiting

- **Kranendonk** vraagt zich af waarom er nog steeds PFAS in het blusschuim bij het chemicaliënmagazijn zit. Met alle risico's die hierover inmiddels ruim bekend zijn moest dit toch verboden worden. **Sulter** zegt dat het nu eenmaal het beste werkt en dat er pas iets anders gebruikt gaat worden, zodra er een geschikt alternatief op de markt is en zodra het wettelijk verplicht is. **Van Kooten** geeft aan dat er al aanbieders zijn van alternatieve blussystemen zonder PFAS.
- **Winterwerp** vraagt hoe het zit met de aanvraag voor de 2 PGS15 units. Welk deel is teruggetrokken en wat houdt Sachem aan in de aanvraag? **Sulter** zegt dat op deze aanvraag geen zienswijze ingediend kan worden. Het is wel mogelijk om na het besluit bezwaar in te dienen.
- **Tromp Meesters** merkt op dat bij bovengenoemde incidenten in ieder geval bij 1 incident het een menselijke fout betrof. En bij risicoanalyses wordt deze factor, de menselijke fout, niet meegerekend. Terwijl deze menselijke fout in 80% van de gevallen de oorzaak van een incident is. Wat vindt de ODRN van zo'n verbloemende risicoanalyse waarbij met slechts 20% van de mogelijke risico's rekening wordt gehouden?
Kuils geeft aan dat ook de wetgeving aanpassing behoeft. De omgevingsdiensten dienen zich immers aan de wet te houden, kunnen zelf de wet niet veranderen.
- **Van Kooten** wil graag meedenken over de opzet van de website van de ODRN, maar zegt dat er ook een duidelijk doel bij hoort. Welk doel heeft de ODRN met de website voor ogen?
- **Van Kooten** stelt voor om de volgende keer de doelstelling en werkwijze als startdocument voor het overleg vast te stellen, zodat je weet van waaruit je werkt. **Kuils** beaamt het belang.
- **Peters** vond het een heel prettig overleg, het tegenovergestelde van een Poolse landdag.
- **Kuils** meldt dat hij er volgende keer niet bij kan zijn. **Kranendonk** betreurt dit: hij heeft het overleg heel prettig en kundig geleid. In zijn plaats zal BRZO-programma manager bij de ODRN Nicole Molenveld deelnemen.
Kuils zegt dat de gemeente ook zou willen aanschuiven. **Tromp Meesters** oppert om hier nog even mee te wachten en eerst met elkaar het doel en het proces duidelijk te krijgen van dit overleg, voor er weer andere partijen aanschuiven. **Kuils** beaamt dit.